

Alþingi
Umhverfis og samgöngunefnd
sent rafrænt á nefndasvid@althingi.is

Ísafirði 14. janúar 2019

Umsögn Fjarskiptaáætlun 2019-2023 mál 403, þingskjal 544 og Fjarskiptaáætlun 2019-2033, mál 404, þingskjal 545, 149. löggjafarþing

Vestfjarðastofa ses hefur umsjón með málefnum FV í samræmi við samþykkt sveitarfélaga sem standa að FV.

Ísland ljóstengt.

Fjórðungssamband Vestfirðinga leggur ríka áherslu á að fjármagn verði tryggt til þess að geta lokið verkefninu fyrir lok árs 2020 eins og rætt var í upphafi verkefnisins en ekki 2021. Er þessi seinkun um eitt ár einnig í andstöðu við markmið nr A1 í stefnumótandi byggðáætlun nr 24/148, þar sem áætlað er að verkefninu verði lokið 2020.

Markmið um aðgengileg og greið fjarskipti.

Fjórðungssamband Vestfirðinga styður þau fjögur markmið og áherslur sem settar eru fram í Fjarskiptaáætlun (bls 10), en undirstrikar að víða er markaðsbrestur í uppbyggingu fjarskiptakerfa á fámennum og dreifbýlum svæðum og tryggja verður að þessi svæði njóti forgangs í opinberum stuðningi við fjarskiptakerfin.

Hringtenging ljósleiðara á Vestfjörðum og samræming áætlana um flutningskerfi raforku.

Hringtengingu ljósleiðara var lokið á Vestfjörðum í desember 2016, en þá var lokið verkefni sem hófst sumarið 2015 með tengingu ljósleiðara frá botni Hrótafjarðar í Steingrímsfjörð og áfram yfir í Djúp og til Súðavíkur. Að þessu verkefni komu Fjarskiptasjóður, Orkubú Vestfjarða, Míla, Öryggisfjarskipti og Neyðarlínan. Samvinna þessara aðila skipti hér sköpum varðandi að lágmarka kostnað við framkvæmdina m.a. að unnið var samhliða að lagningu þriggja fasa rafstrengs. Hringtenging ljósleiðara á þessum tíma var lok á áralöngu baráttumáli Fjórðungssambands Vestfirðinga, sveitarfélaga og atvinnulífs á Vestfjörðum um uppbyggingu grunnstofnnetts ljósleiðara, enda um að ræða gríðarlegt hagsmuna og samkeppnismál fyrir landshlutann.

Fjórðungssamband Vestfirðinga vill í þessu máli vekja athygli á að í greinargerð með fjarskiptaáætlun er umfjöllun um Útlandasambönd og grunnstofnnet innanlands (bls 11), þar er birt mynd sem sýnir ljósleiðarahring um landið. Vekur athygli að Vestfirðir eru hér ekki tilgreindir sem hluti af því neti. Fjórðungssamband Vestfirðinga lýsir því hér áhyggjum að stofnljósleiðari á Vestfjörðum sé ekki tilgreindur með landskerfinu og í því felist að forgagnsröðun í viðhaldi og endurnýjun ljósleiðara Vestfjörðum sé sett skör lægra. Rétt er að minna á, að vegna vöntunar á hringtengingu ljósleiðarar og ótryggra raforkuflutninga voru Vestfirðir dæmdir úr leik, við mat á forsendum þess að laða að fjárfesta s.s. í uppbyggingu gagnavera.

Áhyggjur Fjórðungssambands Vestfirðinga í þessum efnum beinast ekki síst að því, að hluti af hringtengingu ljósleiðara á Vestfjörðum er strengur sem liggur frá Bifröst í Borgarfirði

norður um Dali, um Barðastrandasýslur og þaðan norður til Bolungarvíkur. Þessi strengur er að meginhluta yfir 30 ára gamall ljósleiðari, sem lagður var með aðkomu framkvæmdasjóðs NATO í tengslum við starfsemi ratsjárstöðvar á Bolafjalli.

Fjórðungssamband Vestfirðinga telur, að með tilliti til aldurs strengsins og að hann liggi víða í sjó, þá verði innan örfárra ára, að fara í verulegt viðhald og markvissa endurnýjun þessa hluta hringtengingu ljósleiðara á Vestfjörðum. Fjórðungssamband Vestfirðinga gerir þá kröfu að gerð verði úttekt á stofnljósleiðarakerfis á Vestfjörðum og að fjármagn verði til reiðu sé úrbóta þörf. Eins beini stjórnvöld því til sinna fyrirtækja og stofnana að nýta hvert tækifæri til samvinnu í þeim efnun, líkt og tókst á árunum 2015 og 2016 við ljósleiðaraverkefni.

Stjórnvöld hafa með þingsályktun um uppbyggingu flutningskerfis raforku nr 26/148, markað þá stefnu að allir þéttbýlisstaðir verði tengdir N-1 tengingu sem tryggir raforkuflutninga. Fjarskiptaáætlun ætti á sama hátt tryggja sambærilegt öryggi við tengingar ljósleiðarans. Samræma mætti í þessum efnun framkvæmdaáætlun í N-1 tengingu þéttbýlisstaða s.m.b. framangreinda þingsályktun nr 26/148 um flutningskerfi raforku.

Öryggismál vegfarenda og aukin fjöldi ferðamanna.

Á stofnvegum Vestfjörðum eru víða „göt“ í dag á dekkun fjarskiptakerfa og eins er einnig á vinsælum ferðamannastöðum. Fyrirséður er aukinn áhugi ferðamanna að sækja Vestfirði heim Vestfjörðum með nýjum Hringvegi 2, við opnun Dýrafjarðargangna á árinu 2020. Einnig verður sú breyting að þá munu ferðamenn sækja í auknu mæli til Vestfjarða allt árið um kring.

Víða eru langir vegakaflar með fjallvegum þar sem er engin búseta og hið sama á við vinsæla ferðamannastaði. Því verður að tryggja að til staðar sé fjarskiptakerfi sem ferðamenn geti án vankvæða sótt sér upplýsingar og eða óskað eftir aðstoð. Eins verður að vera tryggt að hægt sé að senda ferðamönnum og öðrum vegfarendum aðvaranir s.s. við lokun vega vegna óveðurs og eða ofanflóðahættu.

Bætt dekkun Smartnets, ferðaþjónusta, markaðsbrestur og kostnaðaraðild sveitarfélaga.

Opið net (Smartnet), á grunni 5G kerfis innan byggðakjarna verður fljótt nýr staðall ofan á önnur fjarskiptakerfi. Hér er einn hluti af fjórðu iðnbyltingunni sem tryggja verður geti gengið jafn hratt fram í byggðakjörnum um landið allt sem og á höfuðborgarsvæðinu. Sjá má fyrir að jafnt íbúar sem og ferðamenn munu treysta á slíkt kerfi.

Leggja verður áherslu á að stjórnvöld hraði skilgreiningu á hlutverki sveitarfélaga í þróun 5G kerfa þannig að ætlað hlutverk sveitarfélaga sé ljóst strax í upphafi. Hér er vísað til reynslu af verkefninu Ísland ljóstengt, þar sem í miðjum klíðum var hætt við að stjórnvöld skiptu fjármagni niður á einstaka landshluta samkvæmt skiptireglu. Þess í stað var komið á samkeppnissjóði þar sem sveitarfélögin kepptu um fjármagn.

Fyrir sveitarstjórnarstigið var hér þá komið nýtt verkefni sem ekki var fyrirséð. Fyrir dreifbýl og fámenn sveitarfélög var þetta ójöfn samkeppnisstaða og því þau eru mörg hver að koma seinna inn í verkefnið, en voru samt á þeim svæðum sem hallaði hvað mest á, í uppbyggingu ljósleiðarakerfa. Á hinn bóginn gekk verkefnið hraðar hvað varðaði fjölda íbúa sem fengu nýjar tengingar, með því að fjölmennari og þéttbýlli sveitarfélög ákváðu að leggja til auknið fjármagn inn í verkefnið.

Þó verkefnið Ísland ljóstengt sé að ganga upp varðandi ljósleiðaratengingu í dreifbýli, að frátöldum framangreindum hnökrum, þá hafa minni þéttbýlisstaðir setið eftir. Ekki er skilgreindur markaðsbrestur á þessum þéttbýlisstöðum en áhugi fjarskiptafyrirtækja hefur takmarkaður fyrir uppbyggingu t.d. eru þau enn að bjóða 50 Mb/s á meðan 1000 Mb/s er í boði á höfuðborgarsvæði. Áhugi fjarskiptafyrirtækjanna er á höfuðborgarsvæði og nágrennasveitarfélögum og leggja þar hvert ofan í annað, sitt eigið kerfi með tilheyrandi framtíðarkostnaði á viðskiptavini og samfélagið í heild.

Áhyggjur Fjórðungssambands Vestfirðinga eru, að reynslan af hægri uppbyggingu ljósleiðara innan minni þéttbýlisstaða verði hin sama og uppbyggingu 5G kerfis. Fjarskiptafyrirtækin hagi sér með sama hætti og hægt mun ganga að fá stjórnvöld til að koma hér inn og þau vilji velta kostnaði yfir á sveitarfélögin. Minnt er á að stjórnvöld hafa sett sér markmið um jöfnun aðgengis íbúa að fjarskiptum, s.m.b. verkefni í stefnumótandi Byggðaáætlun 24/148, nr A18,

Skilgreining opinberrar þjónustu og jöfnun aðgengis;

Verkefnismarkmið: Að íbúar landsins, óháð búsetu, hafi jafnt aðgengi að opinberri grunnþjónustu með bættum aðstæðum og tæknilausnum.

Skilgreindur verði réttur fólks til opinberrar grunnþjónustu, svo sem heilbrigðisþjónustu, löggæslu, menntunar, samgangna og **fjarskipta**. Þegar skilgreining liggur fyrir verði unnar tillögur um tæknilega framkvæmd og jöfnun kostnaðar við að sækja einstaka þætti þjónustu á vegum ríkisins og gerðar tillögur um það í langtímaáætlun eigi síðar en árið 2021.

Markmið um hagkvæm og skilvirk fjarskipti

Fjórðungssamband Vestfirðinga telur mikilvægt undir þessu markmiði að haft sé hliðsjón af því að fjarskiptakerfi séu ávallt uppfærð, þannig að íbúar um allt land standi jafnt gagnvart þjónustu s.s. Þjóðskrár. Sama eigi að gilda við alþjónustu á varðandi dreifingu pósts. Ítrekuð eru markmið í verkefni A18 í stefnumótandi byggðaáætlun.

Fjórðungssamband Vestfirðinga telur einnig mikilvægt að gætt sé að hagsmunum og jafnræði blindra og sjónskerta að sækja þjónustu pósts og eins aðgengi að fjarskiptakerfum. FV vill hér einnig vekja athygli á staða elsta hluta eldri borgara, er ekki með ólíkum hætti og blindra og sjónskertra m.a. að þeir nái ekki að tileinka sér nýjungar í opinberum kerfum. Hættan er sú að þeir verði afskiptir í þessum kerfum sé þess ekki gætt að þeir hafi kost á að fá gögn send með hefðbundnum pósti. Að öðrum kosti er aðgengi að opinberum kerfum alfarið háð hjálp umboðsmanna þeirra.

F.h. Fjórðungssambands Vestfirðinga

Aðalsteinn Óskarsson, sviðsstjóri Byggðaþróunar, Vestfjarðastofu